

I

i, I 1. чешкият гласен звук [i] и буквата **i**, която го обозначава **2.** [i, í] и **i, í** нескл. ср. название на гласния звук [i] и на буквата **i: dlouhé í** дълго í; **napsat dlouhé í, krátké í** напиша дълго í, кратко í **3.** в съчет. **měkké i** мекo и (термин, употребяван за буквата **i**, за разлика от **y**, за което съществува названието „твърдо и“ **tvrdé y**)

i II съюз съч. **1.** и, а, също и, така и (съединителен): **mladí i starí** млади и стари; **dnem i nocí** деном и нощем; **snášet dobré i zlé** понасям добро и лошо; **i v zimě, i v létě** и зиме, и лете; **jakož i; stejně i** както и; също и; че и; **příčiny, jakož i následky jsou známy** причините, както и последиците, са известни; **jak ... tak i ...** както ..., така и ...; **jak v zimě, tak i v létě** както през зимата, така и през лятото; **nejen ..., ale i ...; nejen ..., nýbrž i ...** не само ..., но и ...; **nejen tam byli, ale i, nýbrž i účinkovali** не само бяха там, но и участваха **2.** даже и; дори и (с усилваща функция; подчертава или степенува): **to ví i malé dítě** това

utne поговорка всеки може да сгрешить; и майсторът може да сбърка; **ba i; ano i; až i; dokonce i; a i** даже и, дори и: **mluvil hlasitě, ba někdy i křičel** той говореше високо, понякога дори и викаше; **byl neopatrný, až i hazardní** той беше непредпазлив, дори рисковане; **často, dokonce i denně** често – дори, даже всеки ден **3.** книж. и затова; та (в резултативни изречения, в изречения за следствие): **začalo pršet, i šel rychle domů** започна да вали, та си тръгна бързо за вкъщи, и затова си тръгна бързо да вкъщи **4.** макар и; дори и да; ако щеще и да (подчинителни съюзи за отстъпление): **třeba(s) i; byť i; i když; i kdyby** макар и; дори и да; даже и да; ако щеще и да; **je to přece jen pomoc, byť i, třeba(s) i, i když nevelká** това все пак е помощ, макар и неголяма; **přijdu, i kdyby přišlo** ще дойда, дори и да вали, даже и да вали, ако щеще и да вали

i III част. я, амй, е, де (в емоционални изречения); обикн. в съчет. **i vida! i hledme!** я виж! я вижте! **i ne! i kdež!** амй! къде ти! **i ať** нека! така да е! **i pěkně vítám!** е, добре сте ми дошли! **i mlč!** замълчи де! млъкни де! **i bodejž tě!** ех, какъв си! да ти се не види макар!

i IV междум. ох; ах; ой; олеле (за болка)

ibis, -a - м. зоол. йбис (птица) (Plegadis, Ibis): ~ **hnědý** кафяв йбис

ibi|šek, -šku м. **1.** също **ibiš, -e** м. бот. диал. ружа, слез (Malva) **2.** каркаде, хибискус (билка) (Hibiskus)

ibiškov|ý, -á, -é в съчет. ~**ý květ, odvar** цвят, отвара от хибискус

ide|a, -y/-je ж. **1.** идея, мисъл: **revoluční ~a** революционна идея; **mravní ~a** нравствена идея **2.** понятие, представа: **~a dobra** понятие за добро; **~a krásna** представа за красивото **3.** по-рядко хрумване, мисъл, идея: **to je skvělá ~a** това е блестяща мисъл; **fixní ~a** псих. натрапчива мисъл; фикс-идея

ideál, -u м. идеал: **životní ~** жизнен идеал; **~ manžela** идеален съпруг, съпруг-идеал

idealizovat вж. **idealizovat**

idealist|a, -y м. **1.** идеалист: **mladý ~a** млад идеалист **2.** филос. идеалист; привърженик на философския идеализъм

idealistick|ý [-tu-], -á, -é идеалистичен, идеалистически: **~á filozofie** идеалистическа философия; **~ý světový názor** идеалистически мироглед; **~á věda** идеалистическа наука

idealizac|e, -e ж. идеализация

idealizm|us, idealism|us [-zm-], -u м. идеализъм: **vřelý ~us** горещ, пламенен идеализъм **2.** филос. идеализъм: **objektivní ~us** обективен идеализъм; **subjektivní ~us** субективен идеализъм

idealiz|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. идеализирам: **~ovat minulost** идеализирам миналото; **~ovat skutečnost** идеализирам действителността; **láska ~uje** любовта идеализира

ideáln|í, -í, -í **1.** идеален, образцов: **~í povaha** идеален нрав, характер; **~í pracovní podmínky** идеални условия за работа **2.** идеален, нереален, недействителен: **~í díl nemovitosti** идеална част от недвижимо имущество

identick|ý [-tu-], -á, -é идентичен, тъждествен **identifikac|e [-tu-], -e** ж. разпознаване, идентификация: **~e mrtvolý** идентификация на труп; **~e zločince** идентифициране на престъпник

identifikačn|í, -í, -í адм. идентификационен: **~í číslo organizace (IČO)** идентификационен номер, регистрационен номер (в търг. регистър за юрид. лица)

identifik|ovat [-tu-], **-uji**/разг. **-uju** неск. и св. 1. отъждествявам/отъждествя 2. идентифицирам; разпознавам/разпозна: **~ovat mrtvolu** идентифицирам труп

identit|a [-tu-], **-y** ж. 1. идентичност, тъждество, тъждественост: **zjistit ~u (osoby)** установя (нечия) самоличност; разпозна, идентифицирам (някого) 2. мат. тъждество

ideolog, **-a** м. идеолог: **~ hnutí** идеолог на движение

ideologick|ý, **-á**, **-é** идеологически: **~ý vliv** идеологическо влияние

ideologi|e, **-e** ж. идеология: **reakční ~e** реакционна идеология

ideovost, **-i** ж. идейност

ideov|ý, **-á**, **-é** 1. идеен: **~ý vliv** идейно влияние; **~ý rozpor** идейно противоречие 2. идеологически: **~ý boj** борба, сблъсък на идеологии, идеологическа борба

idiom [idyóm/idyom], **-u** м. език. идиом: **slovník ~ů** речник на идиомите, идиоматичен речник

idiomatick|ý [-du- -tu-], **-á**, **-é** идиоматичен: **~é vazby** идиоматични конструкции

idiot [-dy-], **-a** м. 1. идиот, слабоумен, ненормален, кретен 2. пейор. идиот, глупак

idiotsk|ý [-dy-], **-á**, **-é** идиотски: **~ý úsměv** идиотска усмивка; **~é řeči** пейор. идиотски думи, приказки

idiotstv|í [-dy-], **-í** ср. идиотство, идиотизъм, идиотщина: **politické ~í** политически идиотизъм

idol, **-u** м. идол, кумир

idyl|a, **-y** ж. 1. идиллия: **vesnická ~a** селска идиллия; **rodinná ~a** семейна идиллия; **milostná ~a** любовна идиллия 2. лит. идиллия, пасторал

idyllick|ý, **-á**, **-é** 1. идилличен: **~ý život** идилличен живот 2. лит. муз. пасторален

igelit, **-u** м. найлон

igelitov|ý, **-á**, **-é** найлонов: **~ý plášť do deště** пластмасова, найлонова мушамá за дъжд; **~é zástěry**, **ubrusy** пластмасови престилки, покривки; **~á taška**, **~ý sáček** найлонова торбичка

ignorant, **-a** м. невѣжа, профан: **co se týká matematiky**, **jsem úplný ~** в математиката съм пълнен профан, невѣжа

ignorantsk|ý, **-á**, **-é** невѣжествен, профански: **~á nadutost** невѣжествена надутост

ignorantstv|í, **-í** ср. невѣжество, невѣжественост, профанство: **hudební ~í** музикално невѣжество

ignor|ovat, **-uji**/разг. **-uju** неск. 1. (со) игнори-

рам, пренебрегвам (нещо): **~ovat známá fakta** пренебрегвам познати факти, известни факти

2. (koho) игнорирам (някого)

iha, **ihaha**, **ihahahá** между м. й-и-и; йа-йа-йа (за конско цвилене)

ihned нар. сегà, веднага, тутаки: **~ pochopil** той веднага разбра; **přijdu ~** сегà, веднага ще дойда

ikon|a, **-y** ж. 1. икона 2. комп. икона, графичен символ (на файл или функция)

ilegál, **-a** м. лице, пребиваващо незаконно в чужда страна; нелегален имигрант

ilegalit|a, **-y** ж. нелегалност: **žít v ~ě** живѣя в нелегалност; **přejít do ~y** (пре)мина в нелегалност; **pracovat v ~ě** работя в нелегалност, нелегално

ilegálně нар. нелегално: **~ pracovat** работя нелегално; **~ vydávat noviny** издавам нелегално вестник; **být ~ činný** работя, действам нелегално

ilegáln|í, **-í**, **-í** нелегален: **~í cestou** по нелегален път; **~í organizace** нелегална организация; **~í tisk** нелегален печат; **~í činnost** нелегална дейност; **~í pracovník** нелегален работник

ilegitimn|í [-tu-], **-í**, **-í** нелегитимен, незаконен: **~í dítě** незаконно дете, извънбрачно дете

iluminac|e, **-e** ж. 1. илюминация: **slavnostní ~e** тържествена, празнична илюминация 2. миниатюра (в средновековни ръкописи)

iluminačn|í, **-í**, **-í** 1. илюминационен; който се отнася до илюминации: **~í světla** илюминации 2. миниатюрен; който се отнася до миниатюра: **~í umění** изкуство на миниатюрата

ilumin|ovat, **-uji**/разг. **-uju** неск. и св. 1. илюминирам; осветявам/осветя празнично, тържествено: **~ovat ulice** осветявам/осветя празнично улиците 2. украсявам/украся с миниатюри: **~ovat rukopis** украсявам/украся ръкопис с миниатюри

iluse вж. **iluze**

ilusorní вж. **iluzorní**

ilustrac|e, **-e** ж. 1. илюстрация 2. илюстрация, пример: **pro ~i** за илюстрация; **názorná ~e** нагледна илюстрация; нагледен пример

ilustračn|í, по-рядко **ilustrativn|í** [-ty- / -tý-], **-í**, **-í** 1. илюстративен: **~í material** илюстративен материал 2. илюстраторски: **~í umění** илюстраторско изкуство

ilustrátor, **-a** м. илюстратор

ilustrovan|ý, **-á**, **-é** илюстрирован: **~á kniha** илюстрирована книга; **~ý časopis** илюстрировано списание

ilustr|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (co)* **1.** илюстрирам; снабдявам/снабдя с илюстрации: **~ovat knihu, časopis** илюстрирам книга, списание **2.** *(co)* илюстрирам, представям/представя, обяснявам/обясня; служба/послужа за илюстрация

iluzje, -e *ж.* илюзия, самоизмама: **~e štěstí** илюзия за щастие; **dělat si ~e** *(o kom, o čem)* храня илюзии, права си илюзии *(за някого, за нещо)*; **oddávat se ~ím** отдавам се на илюзии

iluzionist|a [-пу-], -у *м.* **1.** мечтател, човек склонен към илюзии: **věčný ~a** вѣчен мечтател **2.** *филос.* илюзионист, последовател на илюзионизма

iluzorn|í, -í, -í илюзорен: **~í naděje** илюзорни надежди

image [imidž], -e *м., ж. и ср.* имидж, образ, представа

imaginac|e, -e *ж.* въображение, фантазия: **básnická ~e** поетическо въображение; **umělecká ~e** художествено въображение; **živá ~e** живо въображение

imaginacn|í, -í, -í въобразяем, фантазен; който се отнася до въображение, до фантазия

imaginárn|í, -í, -í въобразяем, мним, имагинерен: **~í svět** въобразяем свят; **~í nebezpečí** въобразяема опасност; **~í číslo** *мат.* имагинерно число; **~í bod** *мат.* въобразяема точка

imanentn|í, -í, -í иманентен, вътрешно присъщ: **~í vývoj jazykový** иманентен, вътрешен езиков развой; **~í metoda** иманентен метод

imatrikulac|e, -e *ж.* **1.** регистрация; вписване в списък: **~e letadel** регистрацията на самолѣти; вписване на самолѣти в списък на съответна държава **2.** тържествен акт за записване, регистрацията на студенти с полагање на тържествена клетва

imatrikul|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св.* внасям/внеса, нанасям/нанеса в списък, в регистър; регистрирам

imbecil, -a *м. мед. жарг.* слабоумен (човек), кретен

imbeciln|í, -í, -í *мед.* слабоумен, кретенски: **~í dítě** слабоумно дете; дете-кретен

imigrac|e, -e *ж.* имиграция

imitac|e, -e *ж.* **1.** имитация: **levná ~e** евтина имитация; **~e kůže, drahokamů, mramoru** имитация на кожа, на скъпоценни камъни, на мрамор **2.** имитиране, наподобяване: **~e cizích vzorů** подражаване на чужди образци

imitacn|í, -í, -í имитаторски: **~í nadání** имитаторски способности; имитаторска дарба; имитаторски талант

imitátor, -a *м.* имитатор: **~ zvířecích hlasů** имитатор на животински гласове

imitátorsk|ý, -á, -é имитаторски: **~é vlohy** имитаторски способности, дарби; имитаторски талант

imit|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (koho, co; -)* имитирам, подражам, наподобявам/наподобя *(някого)*: **~ovat v chování, v posuncích (někoho)** наподобявам, имитирам *(някого)*, подражам в държане, в жестове и мимика *(на някого)*

imobiln|í, -í, -í имобилен, недвижим, неподвижен: **~í majetek** недвижим имот; **~í věci** *юрид.* недвижими предмети; недвижим имот

imperativ [-ту- / -тý-], -u *м.* **1.** *език.* императив; повелително, заповѣдно наклонение **2.** *книж.* императив; категорична заповед: **Kantův kategorický ~** *филос.* Кантовият категоричен императив; категоричният императив на Кант

imperativn|í [-ту-/-тý-], -í, -í **1.** *език.* императивен, повелителен, заповѣден: **~í tvary** императивни, повелителни, заповѣдни форми **2.** императивен, повелителен, заповѣден, заповѣднически: **~í tón** повелителен тон

imperátor, -a *м.* **1.** император: **římský ~** римски император **2.** *книж.* цар, владѣтел

imperátorsk|ý, -á, -é императорски: **~ý titul** императорска титла; **~é gesto** *книж.* царствен, повелителен жест

imperfekt|um, -a *ср. език.* имперфект, минало несвършено време: **tvary ~a** форми на имперфект, на минало несвършено време

imperialist|a, -y *м.* империалист

imperialistick|ý [-ту-], -á, -é империалистичен, империалистически: **~á politika** империалистическа политика; **~é války** империалистически войни

imperializm|us, imperialism|us [-iz-], -u *м.* **1.** империализъм **2.** *икон.* империализъм: **období ~u** епоха на империализма

impéri|um, -a *ср.* империя: **Římské ~um** Римска империя; **Britské ~um** Британска империя

impertinenc|e [-ту-], -e *ж.* наглост, дързост, нахалство: **říkat do očí ~í (někomu)** казвам нещо дръзко в очите *(на някого)*

impertinentn|í [-ту-], -í, -í нагъл, дързък, нахален: **~í úsměv** нагла, дръзка, нахална усмивка; **být ~í** нагъл, дързък, нахален съм

implantac|e, -e *ж.* **1.** *мед. биол.* имплантация, присаждане: **~e orgánu** имплантация, присаждане на орган; **~e srdce** присаждане на сърце **2.** внедряване, проникване на човек, агент *(в някаква среда)*

implementac|e, -e *ж.* (*čeho*) въвеждане, внедряване, включване (*на нещо*) в работа, в действие: **~e češtiny do softwaru** *комп.* въвеждане на чешкия език в софтуера

implicitn|í, -í, -í имплицитен, скрит; който се подразбира

implik|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. (со) книж.* имплицирам; съдържам, заключавам в себе си (*нещо*): **tvrzení A ~uje tvrzení B** твърдението А имплицира твърдението В

imploze, -e *ж.* бавно разпадане

impon|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. (кому čím)* импонирам, внушавам уважение, правя силно впечатление (*на някого с нещо*): **~uje svými znalostmi** импонира със знанията си

import, -u *м.* 1. импòрт, внос: **~ kávu** импòрт, внос на кафе 2. *комп.* прекодиране, конвертиране на данни в друг код (в друга програма)

importn|í, -í, -í импòртен, вносен: **~í zboží** вносни стоки; **~í smlouva** дòговор за импòрт, за внос

import|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св. (со; -)* импортирам; внасям/внеса: **~ovat suroviny a výrobky** внасям/внеса суровини и готови изделия

impotenc|e, -e *ж.* импотентност, импотенция, немош, безсилие: **duševní ~e** *прен. експр.* духовна импотентност, духовна немош

impotentn|í, -í, -í импотентен: **~í muž** импотентен мъж

impozantn|í, -í, -í импòзàнтен, внушителен, величествен: **~í stavba** импòзàнтна постройка; **~í gesto** величествен жèст

impregnac|e, -e *ж.* импрегнация, импрегниране: **~e tkanin** импрегниране на тъкани: **~e gumou** гумиране

impregnačn|í, -í, -í 1. импрегниран: **~í látky** импрегнирани тъкани 2. който служи за импрегниране: **~í olej** мàслò за импрегниране

impregn|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св.* импрегнирам: **~ovat papír, kůži, tkaninu** импрегнирам хартия, кожа, тъкан; **~ovaný plášť** непромокаема мушамà

impresári|o, -a *ср.* импресàрио

impresionist|a [-пу-], -у *м.* импресионист: **francouzští ~é** фрèнските импресионисти

impresionistick|ý [-nusty-], -á, -é импресионистичен: **~ý obraz** импресионистична картина; **~ý malíř** художник-импресионист

impresionizm|us, impresionism|us [-nuz-], -u *м.* импресионизъм: **~us v malířství, v hudbě, v poezii** импресионизъм в живописа, в музиката, в поезията

improvizac|e, -e *ж.* импровизация: **hudební ~e** музикална импровизация; **básnická ~e** поетична импровизация

improvizačn|í, -í, -í импровизаторски: **~í talent** импровизаторски талант

improvizátor, -a *м.* импровизатор

improvizovan|ý, -á, -é импровизиран: **~á scéna** импровизирана сцена

improviz|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св.* импровизирам: **~ovat na klavír** импровизирам на пиано

impuls, -u [-zu], **impulz**, -u *м.* импòлс, подтик, тласък: **dát ~ (k něčemu)** дам подтик (за нещо), подтикна (към нещо); **vnitřní ~** вътрешен импòлс

impulzivn|í, -í, -í импòлсивен: **~í člověk** импòлсивен човек; **~í pohyb** импòлсивно движение; **~í jednání** импòлсивно действие

imunit|a [-пу-], -у *ж.* 1. *мед. биол.* имунитет: **přírodní, vrozená ~a** естèствен, вроден имунитет; **získaná ~a** придобит имунитет 2. *юрид.* имунитет, неприкосновеност: **diplomatická ~a** дипломатически имунитет

imunitn|í [-пу-], -í, -í имòнен, имунитетен: **~í právo** право на имунитет

imuniz|ovat [-пу-], -uji/*разг.* -uju *несв. и св. мед.* имунизирам *и прен.*

immunn|í, -í, -í (*proti čemu; по-рядко vůči čemu*) 1. имòнен; притежаващ имунитет (*спрямо нещо, по отношение на нещо*): **~í proti jedu** притежаващ имунитет по отношение на отрова 2. *юрид.* неприкосновен: **být ~í** ползвам се с имунитет

inaugurac|e, -e *ж.* тържествено въвеждане в служба, издигане на пост (*предимно в университет*): **~e rektora na vysoké škole** тържествено провъзгласяване на ректор на университет

inauguračn|í, -í, -í който се отнася до тържествено встъпване в длъжност: **~í řeč** реч при встъпване в длъжност, при поемане на пост; встъпителна реч

inaugur|ovat, -uji/*разг.* -uju *несв.* тържествено въвеждам в служба, издигам на пост: **~ovat rektora** тържествено провъзгласявам за ректор

incident, -u *м.* инцидент, произшествие: **pohraniční ~** инцидент на границата, граничен инцидент; **bez ~ů** без инциденти, без произшествия

incoming [inkami-], -u *м.* обслужване на чуждестранни туристи

index, -u м. 1. списък, индекс, указател: ~ **slov** индекс на думи; ~ **jmen, věci; jmenný, věcný** ~ **hymnů, písní, básní, knih** (а) в списък на забранени книги сѣм б) в чѣрни списъци сѣм; смятан сѣм за неблагонадѣжен 2. студѣнтска книжка 3. *спец.* индекс, показател: **cenový** ~ *статист.* индекс на ценѣ

indián|ek [-dy-], -ka/-ku *гов.* индианка (*паста с шоколадова глазура и с пльнка от бял крем*)

indián|ka [-dy-], -u ж. *разг.* ромѣн, рѣзказ за индианци

indiánský [-dy-], -á, -é индиански: ~é **tance** индиански танци; **spustit ~ý řev** *експр.* надѣм кански рѣв; ~ý **běh, pochod** бързо ходене, рѣдѣвано с бягане

indický [-dy-], -á, -é индийски, индуски: **Indický oceán** Индийски океан; ~á **obrana** *шахм.* индийска отбрана; **slon ~ý** *зоол.* индийски слон; **buvol ~ý** индийски бивол; ~ý **čaj** индийски чай

indiferent [-dy-], -a м. индиферѣнтен човѣк: **politický** ~ политически индиферѣнтен; аполитично лице

indiferentní [-dy-], -í, -í 1. индиферѣнтен, безразличен: **politický ~í** индиферѣнтен към политиката, аполитичен 2. *книж.* маловажен, несъщѣствен: **to je úplně ~í** не ѣ важно; не ѣ същѣствено 3. *книж.* недостатъчно изразѣн, недиференциран: ~í **obsah** недиференцирано съдържание

indigo [-dy-], -a ср. индѣго

indikace [-dy-], -e ж. *мед.* индикация, показание

indikativ [-dy- -tý-], -u м. *език.* индикатив; извявѣтелно наклонѣние

indikátor [-dy-], -u м. 1. *книж.* индикатор, показател: **humor je ~em zdraví** хуморът ѣ показател за здравѣ 2. *хим. мин. техн. бот.* индикатор

indikovat [-dy-], -uji/*разг.* -uju *несв. (со) мед.* индицирам, предписвам: ~ovat **léčbu, lázně** предписвам лечѣние, бани

indiskrétní [-dy-], -í, -í 1. недискрѣтен: ~í **člověk** недискрѣтен човѣк 2. *по-рядко* неделикатен, неумѣстен, нетактичен: ~í **otázka** нетактичен, неумѣстен въпрос

indiskrétnost [-dy-], -í ж. недискрѣтност, неделикатност, нетактичност

indisponovaný [-dy-], -á, -é неразположен: **být indisponován(a)** неразположен(а) сѣм

indispozice [-dy-], -e ж. неразположение, неразположеност: **tělesná ~e** телѣсно неразположение; **hlasová ~e** гласово неразположение; **lehká ~e** лѣко неразположение, лѣка неразположеност

individualist|a [-dy-], -y м. индивидуалист

individualistický [-dy- -tu-], -á, -é индивидуалистичен, индивидуалистически: ~á **filozofie** индивидуалистична, индивидуалистическа философия

individualit|a [-dy-], -y ж. 1. индивидуалност: **uplatňovat svou ~u** извявам своята индивидуалност; **potlačovat něčí ~u** потѣскам нѣчия индивидуалност 2. индивидуалност, личност: **velké, tvůrčí ~y** голѣми, творчески личности

individualizace [-dy-], -e ж. индивидуализация: **nedostatečná ~e** **postav** недостатъчна индивидуализация на образите

individualism|us, individualism|us [-dy- -iz-], -u м. индивидуализъм и *филос.* **nezdravý ~us** нездрав индивидуализъм

individualizovat [-dy-], **individualis|ovat** [-dy- / -zo-], -uji/*разг.* -uju *несв. и св.* индивидуализирам: ~ovat **postavy dramatu** индивидуализирам герои на драма

individuálně [-dy-] *нар.* индивидуално: **vychovávat ~** възпитавам индивидуално

individuální [-dy-], -í, -í индивидуален: ~í **plán** индивидуален, личен план; ~í **sloh** индивидуален стил

individu|um [-dy-], -a ср. 1. индивид; отдѣлна личност: **lidské ~um** човѣшки индивид; *биол.* индивид 2. *нейор.* субѣкт, тип: **podezřelé ~um** подозрѣтелен субѣкт, съмнителен тип; *поздърѣтелна, съмнителна личност; nebezpečné ~um* опасен индивид, субѣкт, тип

indoevropský, -á, -é *език.* индоевропейски: ~é **jazyky** индоевропейски езици; ~ý **prajazyk** индоевропейски прѣезик

indologie, -e ж. индология

indukce, -e ж. 1. индукция: ~e а **dedukce** индукция и дѣдукция 2. *електр.* индукция: **elektromagnetická ~e** електромагнитна индукция

indukční, **induktivní** [-ty- / -tý-], -í, -í 1. индуктивен: ~í **metoda** индуктивен метод 2. *само* **indukční** *физ. электр.* индукционен: ~í **odpor** индукционно съпротивлѣние; ~í **přístroj** индукционен апарат

indukovat, -uji/*разг.* -uju *несв. и св.* 1. *лог.* заключавам/заключа по индукция; правя/направя индуктивни умозаключѣния 2. *електр.* индуктирам; възбуждам/възбужда (*електричество*)

induktor, -u м. *електр.* индуктор

industrializace, -e ж. индустриализация: **rozvoj ~e** развоѣ на индустриализацията

industrializovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со; -)* индустриализирам: **~ovat stát** индустриализирам страна, държава
industriální, -í, -í индустриален, промишлен
industrije, -e ж. индустрия, промишленост
ineditní, -í, -í издаден неофициално, като вътрешна публикация
infanterie [-te/-tě-], **-e ж.** *остар.* пехота, инфантерия
infanterista, -y м. *остар.* пехотинец
infantilní [-ty-], **-í, -í** инфантилен: **~í stadium** инфантилен стадион
infarkt, -u м. *мед.* инфаркт: **dostat** ~ получам инфаркт
infekce, -e ж. *мед.* инфекция, зараза: **nebezpečí** ~е опасност от инфекция, от зараза
infekční, -í, -í инфекциозен, заразен: **~í choroba** инфекциозна, заразна болест: **~í žloutenka** инфекциозна жълтеница; **~í oddělení** инфекциозно отделение; **~í pavilón** павилион за заразно болни
infikovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (кого, со)*
 1. заразявам/заразя, инфектирам (*някого, нещо*) 2. *комп.* заразявам/заразя (*компютър и под.*) с вирус
infiltrace, -e ж. инфилтрация *също мед. и биол.*
infinitiv [-nytu/-nyty-], **-u м.** *език.* инфинитив
infinitivní [-nytu/-nyty-], **-í, -í** *език.* инфинитивен: **~í kmen** инфинитивна основа
inflace, -e ж. *икон.* инфлация, обезценяване: **~e peněz** инфлация на парите; **~e hodnot** *прен.* инфлация на ценностите
inflační, -í, -í *икон.* инфлационен: **~í politika** политика на инфлация
informace, -e ж. информация, сведение: **blíží** ~е подробни сведения; **mít** ~е ймам сведения, осведомен съм, информирам съм; **dávat, poskytovat** ~е давам сведения; информирам: **získat** ~е получа сведения; **zdroj** ~í източник на сведения, на информация; **mylné** ~е погрешни сведения; **cenné** ~е ценни сведения, ценна информация; **ministerstvo** ~í министерство на информацията; **pro první předběžnou** ~í **oznamujeme** като предварителна информация съобщаваме; **teorie** ~е теория на информацията; **přenos** ~е пренасяне на информация
informační, -í, -í информационен, осведомителен; справочен: **~í kancelář** информационна агенция; **~í služba** осведомителна служба, справочна служба, информационно бюро, бюро справки; **~í dálnice** *комп.* информацион-

на магистрала (*система от компютърни и телекомуникационни устройства*)
informatický [-ty-], **-á, -é** информатичен; който се отнася до информатика
informatika [-ty-], **-y ж.** информатика
informativně [-ty-/-tý-] *нар.* информативно; за информация: **odpovídat** ~ отговарям информативно
informativní [-ty-/-tý-], **-í, -í** информативен: **~í referát** информативен реферат
informátor, -a м. информатор: **spolehlivý** ~ надежден, сигурен информатор
informovanost, -i ж. информированост, осведоменост: **dobrá** ~ добра осведоменост
informovaný, -á, -é информиран, осведомен: **v ~ých kruzích** в информираните кръгове
informovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (кого; кого о кот, о чет)* информирам; осведомявам/осведомя, известявам/известя (*някого; някого за някого, за нещо*): **~ovat veřejnost o tom** информирам обществеността за това; **je důkladně ~ován** *страд.* той е много добре информиран, осведомен
informovat se, -uji se/разг. -uju se *несв. и св. (о кот, о чет)* информирам се; осведомявам се/осведомя се, правя/направя справка (*за някого, за нещо*): **~ovat se o situaci** информирам се за положението, за ситуацията
infračervený, -á, -é *физ.* инфрачервен: **~é paprsky** инфрачервени лъчи
infotechnika, -y ж. техника, ўреди с инфрачервени лъчи
infrazářič, -e м. електрическа пещка с инфрачервени лъчи
infrazvuk, -u м. *физ.* инфразвук
infuze [-fu-/-fú-], **-e ж.** *мед.* система, инфузия, вливане: **kapénková, nitrožilní** ~е капково, венозно вливане; капкова система
ingot, -u м. *метал.* слитък, кюлчѐ: **ocelové** ~у стоманени слитъци
inhalace, -e ж. *мед.* инхалация; вдъшване
inhalátor, -u м. *мед.* инхалатор: **penicilinový** ~ пеницилинов инхалатор
inhalovat, -uji/разг. -uju *несв. мед.* правя инхалация; вдъшвам
iniciál, a, iniciálka [-ny-], **-y ж.** заглавна начална буква: **~y jména** инициали
iniciativa [-ny-/-tý-], **-y ж.** инициатива: **z vlastní** ~у по собствена инициатива; **chopit se** ~у взѐма, поѐма инициативата; **tvůrčí** ~а творческа инициатива
iniciativně [-ny-/-tý-] *нар.* инициативно: ~

jednat дѣйствам с инициатива, проявям инициатива
iniciativní [-ny- -ty-/-tý-], **-í, -í** инициативен: **být ~í** инициативен съм, проявям инициатива
iniciátor [-ny-], **-a** м. инициатор: ~ **hnutí** инициатор на движѣние
injekce, **-e** ж. 1. инжѣкция: **nitrožilní, svalové, podkožní ~e** венòзни, мускулни, подкòжни инжѣкции; **dávat ~e** прàвя, бия, слàгам инжѣкции; **dostal ~í** слòжиха му, бйха му инжѣкция 2. *спрout.* инжѣкция, инжектиране: **betonová ~e** бетòнно инжектиране
injekční, **-í, -í** инжекциòнен: **~í jehla** иглà за инжѣкции; **~í stříkačka** спринцòвка; **~í roztok** инжекциòнен разтвòр
inkas, **-o, -a** ср. инкасò, инкасиране
inkasovat, -uji/разг. -uju несл. и св. инкасирам: **~ovat branku, gól** *прен. експр.* инкасирам гòл, вкàрат ми гòл
inklinovat, -uji/разг. -uju несл. (*к чету*) книж. ймам предразположѣние, проявям склòнность, наклòнность (*към нещо*): **~ovat k nemoci** ймам предразположѣние към заболяване; **dítě ~uje k hubbě** детèто проявjàва наклòнность към мýзиката
inkognito I [-ny-] нар. инкòгнитò: **cestovat ~** пèгýвам инкòгнитò
inkognito II [-ny-], **-a** ср. инкòгнитò: **poruší něčí ~o** нарушà нèчие инкòгнитò
inkoust [-k-/-g-], **-u** м. мастилò: **modrý ~** сйнò мастилò; **sympatetický ~** симпатично мастилò; ~ **do plnicích per** мастилò за писàлки
inkoustový [-k-/-g-], **-á, -é** мастилен: **~á skvrna** мастилено петнò; **~á tužka** химйчески мòлив; **~ý mrak** *прен. експр.* мастилен, тьмен, чèренòблак
inkriminovaný, **-á, -é** книж. инкриминйран: **~ý článek** инкриминйрана стàтия
inkubace, **-e** ж. мед. инкубàция
inkubační, **-í, -í** мед. инкубациòнен: **~í doba** инкубациòнен период
inkubátor, -u м. 1. мед. кувьòза 2. сел. стоп. инкубатор
inkvizice, **-e** ж. 1. истòр. инквизиция: **svatá ~e** светàта инквизиция 2. *прен.* инквизиция: **~e nad provinilcem** инквизиция над винòвен
inkviziční, **-í, -í** истòр. и *прен.* инквизициòнен, инквизиторски: **~í metody** инквизиторски мètоды, инквизициòнни мètоды
inkvizitor, -a м. истòр. и *прен.* инквизитор: **Husův ~** Хусòв инквизитор
inlajn, **-ů** м. само мн. рòлери; лètни кьнки с колелцà еднò зад дрýго

inscenace, **-e** ж. *театр.* постанòвка; инсцениране; адаптàция на литературно произведѣние за сцѣна: **nová ~e operu** нòва постанòвка на òпера
insider [-sajdr], **-a** м. посвèтен, вьтрьшен чòвèк
inscenační, **-í, -í** *театр.* постанòвчен, инсценирòвчен: **~í umění** постанòвчòно изкýство
inscenátor, -a м. *театр.* постанòвчик
inscenovat, -uji/разг. -uju несл. и св. (*со*) 1. *театр.* постàвям/постàва на сцѣна: **~ovat novou operu** постàвям/постàва нòва òпера 2. инсценирам, устройвам/устрòя: **~ovat incident** устройвам/устрòя инцидент; **~ovat provokace** инсценирам провокàции
inseminace, **-e** ж. изкýствено осеменяване
insemináčn, **-í, -í** осеменйтелен: **~í stanice** стàнция, пýнкт за изкýствено осеменяване
insignie [-sígny-], **-í** ж. мн. инсйгнии, регàлии, знàци на достòйństwo, на влàст, на мòщ: **zlaté ~e** злàтни знàци на достòйństwo; **královské ~e** крàлски инсйгнии (*корона, жезъл и скиптър*)
insinuace, **-e** ж. инсинуàция, внушѣние: **nízké ~e** дòлни инсинуàции; **odmítnout ~i** отхвèрля инсинуàция, внушѣние
insolventní, **-í, -í** *търг.* несъстоятелен, неплатежоспособен: **~í dlužník** несъстоятелен, неплатежоспособен длъжник
inspekce, *експр. и разг.* **inšpekce**, **-e** ж. 1. инспекция, инспектиране, надзòр: **školní, zdravotní ~e** учйлищна, здравна инспекция; **jít na ~i** отйвам на инспекция; **být na ~i** на инспекция съм 2. инспекция, инспектори: **přijela ~e** дойдòха инспектори, дойдè инспекция
inspekční, **-í, -í** инспекциòнен, инспекторски: **~í prohlídka** инспекторска провèрка
inspektor, -a м. инспектор: **dopravní ~** автоинспектор; **školní ~** учйлищен инспектор; **policejní ~** полицейски инспектор
inspicient, *експр. и inšpicient*, **-a** м. *театр.* инспициент, помòщник-режисьòр
inspirace, **-e** ж. вдьхновѣние, инспирация: **básnická ~e** поетйческо вдьхновѣние; **zdroj ~e** йзточник, йзвор на вдьхновѣние
inspirační, **-í, -í** вдьхновjàващ: **~í zdroj** йзвор на вдьхновѣние
inspirátor, -a м. книж. инспираатор, вдьхновйтел; подбудйтел: **~ úspěchu** вдьхновйтел на успѣх; **~ činu** подбудйтел на дѣяние
inspirovat, -uji/разг. -uju несл. и св. 1. книж. (*коho; коho к чету*) вдьхновjàвам/вдьхновjà (*някого; някого за нещо*): **to mě ~uje k práci** товà ме вдьхновjàва за рàбота 2. (*со*) под-

- тиквам/подтикна (*към нещо*): **~ovat akci** инспирирам акция
- inspir|ovat se, -uji se/разг. -uju se** *несв. и св. (čím)* вдъхновявам се/вдъхновя се (*от нещо*): **~ovat se krásou** вдъхновявам се/вдъхновя се от красотата
- instalac|e, техн. експр. и разг. inštalac|e, -e ж.**
1. инсталация, инсталиране: **~e elektrického vedení a ústředního topení** инсталиране на електричество и централно отопление; **radioelektrická ~e** радиоелектрическа инсталация
2. аранжиране: **~e malířské výstavy** аранжиране на художествена изложба **3.** тържествено въвеждане в длъжност: **~e rektora** тържествено въвеждане на ректор в длъжност **4. комп.** инсталиране, *разг.* качване на софтуер на компютър
- instalac|ní, -í, -í** инсталационен; който се отнася до инсталация, до инсталиране: **~í jádro** санитарно-технически възел; **~í práce** монтажни работи
- instalát|e, експр. и разг. inštalatér, -a м.** техник, монтьор: **~ vodovodu** водопроводчик; **~ elektrického vedení** електромонтьор
- instalátérstv|í, -í ср.** **1.** длъжност, занаят на техник, монтьор; монтьорство **2.** монтажна, монтьорска работилница
- instal|ovat, -uji/разг. -uju** *несв. и св.* **1. (co)** инсталирам: **~ovat rozhlasový přijímač** инсталирам радиоприемник **2. (co)** аранжирам (*нещо*): **~ovat výstavu** аранжирам изложба **3. (koho)** тържествено въвеждам/въвежда в служба (*някого*)
- instanc|e, експр. и разг. inštanc|e, -e ж.** инстанция: **nadřízená ~e** по-горна инстанция; **první soudní ~e; soud první ~e** съд, съдилище от първа инстанция; **nejvyšší ~e** висша, върховна инстанция *и прен.*
- instanč|ní, -í, -í** инстанционен
- instinkt|e, експр. и разг. inštinkt [-ty-], -u м.** инстинкт: **mateřský ~** майчински инстинкт; **~ sebeobranu** инстинкт за самосъхранение
- instinktivně [-ty- -ty-/-ty- -tý-]** *нар.* инстинктивно; по инстинкт: **jednat ~** действам инстинктивно; **dělat ~ (něco)** правя инстинктивно (*нещо*)
- instinktivn|í [-ty- -ty-/-ty- -tý-], -í, -í** инстинктивен: **~í obava** инстинктивен страх; инстинктивно безпокойство
- instituc|e, експр. и разг. inštituc|e [-ty-], -e ж.** институция, институт, учреждение: **vědecké ~e** научни институти, организации; **kulturní, osvětové, pedagogické, sportovní ~e** културни, просветни, педагогически, спортни институции, организации
- institucionáln|í [-ty-], -í, -í** институционен; институционален
- institút [-ty-], -u м.** институт: **Institút tělesné výchovy a sportu** Институт за физическа култура и спорт
- instrukc|e, експр. и разг. inštrukc|e, -e ж.** инструкция, указание, напътствие, упътване: **podle ~í** съгласно, според инструкциите; **dávat ~e** давам инструкции, инструктирам; **dostávat ~e** получавам инструкции; **tajné ~e** тайни инструкции
- instrukč|ní, -í, -í** инструктивен: **~í film** инструктивен филм; **~í kurz** инструктивен курс; **~í přednáška** инструктивна лекция
- instruktáž|e, -e ж.** инструктаж, инструктиране
- instruktážn|í, -í, -í** инструктажен: **~í film** инструктажен филм
- instruktivn|í [-ty-/-tý-], -í, -í** инструктивен, поучителен, нагледен: **~í referát** инструктивен доклад; **~í příklad** нагледен пример; **~í diagram** нагледна диаграма
- instruktor, -a м.** инструктор: **stavební ~** строителен инструктор; **~ branné výchovy** инструктор по военно дело, по военно обучение
- instruktorsk|ý, -á, -é** инструкторски: **~ý sbor** инструкторско тяло; екип от инструктори; **~ý kurs** инструкторски курс
- instrument, -u м.** **1. експр. и разг. inštrument** инструмент: **lékařské ~y** медицински инструменти **2. разг.** инструмент, оръдие, средство: **rozhlas je mocným ideologickým ~em** радиото е мощно идеологическо средство, мощен идеологически инструмент
- instrumentac|e, -e ж.** *муз. и прен.* инструментировка, оркестровка, оркестрация: **~e verše** *прен.* оркестриране на стихове
- instrumentál, -u м.** *език.* творителен падеж, инструментал
- instrumentáln|í I, -í, -í** инструментален: **~í hudba** инструментална музика
- instrumentáln|í II, -í, -í, instrumentálov|ý, -á, -é** *език.* творителен: **~í, ~á koncovka** окончание за творителен падеж
- instrumentářk|a, -y ж.** **1.** операционна сестра; асистентка (*при операция*) **2.** сестра в зъбо-лечебски кабинет
- instru|ovat, -uji/разг. -uju** *несв. и св. (koho)* инструктирам (*някого*); давам/дам инструкция, наставление, упътване (*на някого*)

insulin *вж.* **inzulín**

insulinový *вж.* **inzulinový**

intarzi|e, -e *ж.* интързия, инкрустация, инкрустиране (*с дърво*)

integrac|e, -e *ж.* интеграция, интегриране *и мат.*

integračn|í, -í, -í **1.** интеграционен: **~í tendence** интеграционна тенденция; тенденция към интегриране **2. мат.** интегрален: **~í konstanta** интегрална константа

integrál, -u *м. мат.* интеграл: **~ určitý, neurčitý** определен, неопределен интеграл; **dvojný** ~ двобен интеграл

integráln|í, -í, -í **1. книж.** интегрален, цялостен, общ: **~í výchova** единно обучение **2. мат.** интегрален: **~í počet** интегрално смятане

integrit|a, -y *ж. книж.* цялостност, цялост, неделимост, интегритет: **mravní ~a** нравствена цялостност

integr|ovat, -uji/разг. -uju *несв. 1. (со)* интегрирам; събирам в едно цяло, обединявам **2. мат.** интегрирам

intelekt, -u *м.* интелект, разум: **převaha ~u nad citem** надмощие на интелекта, на разума над чувството

intelektualiz|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со)* *книж.* интелектуализирам: **~ovat jazyk** интелектуализирам езика

intelektuál, -a *м.* интелектуалец, интелигент

intelektuáln|í, -í, -í интелектуален: **~í úroveň** интелектуално равнище; **~í typ** интелектуален тип

intelektuálsk|ý, -á, -é *остар. пейор.* интелектуалски, интелигентски: **~ý individualismus** интелигентски индивидуализъм

intelektuálstv|í, -í *ср. остар. пейор.* интелектуалство, интелектуалщина, интелигентщина

inteligenc|e, -e *ж.* **1.** интелигентност: **přirozená, vrozená ~e** природна интелигентност **2.** интелигентция: **technická ~e** техническа интелигентция

intelligent, -a *м.* интелигент: **typ ~a** интелигент; тип на интелигент

intelligentně *нар.* интелигентно, умно: **~ vypadat** изглеждам интелигентен; **~ se chovat** държа се интелигентно

intelligentn|í, -í, -í интелигентен, умнен, съобразителен: **~í tvář** интелигентно лице

intenc|e, -e *ж. книж.* намерение, замисъл: **jednat v ~ích někoho** постъпвам съгласно нечии намерения; **je proti ~ím přírody** против природата *е*

intendančn|í, -í, -í *воен.* интендантски: **~í služba** *воен.* интендантска служба

intendant, -a *м. воен.* интендант

intenzifikac|e, -e *ж.* интензификация: **~e výroby** интензификация на производството

intenzit|a, -y *ж.* интензитет, интензивност, сила, напрежение, напрегнатост: **~a dojmů** интензивност, сила на впечатления; **~a zvuku** *физ.* интензитет, сила на звука; **~a barvy** интензитет на цвѳта; **proudová ~a; ~a (elektrického) proudu** *физ. электр.* сила на електрическия ток

intenzivne [-zi-/zí-], *нар.* интензивно, усилено, силно: **~ přšelo** валѳше силен дъжд; **~ červený** наситено червен, яркочервен; **~ myslit, pracovat** мисля, работя интензивно, усилено; **~ hospodařit** *полит. икон.* развивам интензивно стопанство

intenzivn|í [-zi-/zí-], **-í, -í** интензивен, силен, усилен: **~í déšť** силен дъжд; **~í bolest** силна болка; **~í světlo** ярка светлина; **~í hospodářství** *икон.* интензивно стопанство; **~í veličina** *физ.* интензивна величина

interbrigád|a, -y *ж.* интербригада; интернационална бригада

interbrigadist|a [-dy-], **-y** *м.* интербригадист

interdialekt [-dy-], **-u** *м.* език. интердиалект

interdikt [-dy-], **-u** *м.* църк. интердикт, забрана: **vyhlásit ~ (na koho, na co; nad kým, nad čím)** налѳжа интердикт (на някого, на нещо)

interes, -u *м. разг.* интерес: **mít ~ (o něco)** проявявам интерес (към нещо); **mít ~ o práci** ймам интерес към работа; **státní ~y** държавни интереси; **finanční ~y** финансови интереси **interessantně** *нар. разг.* интересно: **~ bledý** интересно блѳден

interessantn|í, -í, -í *разг.* интересен: **~í minulost** интересно минало

interes|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (koho) разг.* интересувам (*някого*): **~uje ho politika** интересува го политиката

interes|ovat se, -uji se/разг. -uju se *несв. (o koho, o co) разг.* интересувам се (*за някого, за нещо; от някого, от нещо*): **~ovat se o knihy** интересувам се от книги

interferenc|e, -e *ж. книж.* интерференция, кръстѳване, смѳсване, наслѳване; *физ. электр. техн.* интерференция: **~ světla** интерференция на светлината

interfer|ovat, -uji/разг. -uju *несв. спец.* интерферирам: **světelné paprsky ~ují** светлинните лъчи интерферират

interhotel, -u м. интерхотел, международен хотел

interiér, -u м. 1. интериор 2. филм. жарг. интериор (снимана филмова сцена в ателие; павилионна сцена)

interiérov|ý, -á, -é интериорен: ~á scéna интериорна сцена

interjekce, -e ж. език. междуметие

interjekčn|í, -í, -í език. междуметен: věty ~í междуметни изречения

interkontinentáln|í [-tu-], -í, -í интерконтинентален, междуконтинентален: ~í doprava междуконтинентален транспорт; ~í styky междуконтинентални връзки; ~í balistická střela междуконтинентална балистична ракета

intermezzo [-co], -a ср. 1. муз. интермеццо 2. книж. действие, което трае малко, кратко: milostné ~o любовно интермеццо

intern|a, -y ж. мед. жарг. вътрешно отделение; отделение по вътрешни болести в болница

internace, -e ж. интерниране

internacionál|a, -y ж. 1. полит. интернационал: Komunistická ~a Комунистически интернационал 2. Internacionála Интернационалът (химн)

internacionalist|a, -y м. интернационалист

internacionalizm|us, internacionalism|us [-iz-], -u м. интернационализъм: proletářský ~us пролетарски интернационализъм

internacionaliz|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. интернационализирам

internacionáln|í, -í, -í интернационален, международен: ~í brigáda интернационална, международна бригада; ~í organizace международна организация

internáčn|í, -í, -í в съчет. ~í tábor лагер за политически емигранти

internát, -u м. интернат, общежитие: učňovský ~ общежитие за ученици в техникум

internátn|í, -í, -í интернатен: ~í škola училище с интернат

internet, -u м. интернет

intern|í, -í, -í вътрешен: pro ~í potřebu за вътрешна употреба, за вътрешни нужди; ~í zaměstnanec щатен служител; ~í klinika терапевтична клиника, клиника по вътрешни болести; ~í oddělení отделение по вътрешни болести, вътрешно отделение

internist|a [-ny-], -y м. интернист; лекар по вътрешни болести

intern|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. интернирам

interpelace, -e ж. полит. интерпелация, за-

питване: podat, vznést ~í подам, внеса, направа интерпелация; подам, внеса, направа запитване

interpelačn|í, -í, -í интерпелационен: ~í právo právo на интерпелация

interpel|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. 1. (koho) запитвам/запитавам, питам, отправям/отправлявам запитване (към някого): ~ovat ministra запитвам/запитавам министър 2. (co) подavam/подам интерпелация, запитване (за нещо)

interpret, -a м. 1. интерпретатор, тълкувател (на текст): ~ básnického díla интерпретатор, тълкувател на поетично произведение 2. интерпретатор, изпълнител (на музика, роля и под.): ~ Hamleta изпълнител на Хамлет

interpretace, -e ж. 1. интерпретация, тълкуване, трактовка (на закон, на текст): ~e zákona интерпретация, тълкуване на закон; nesprávná ~e неправилно тълкуване 2. интерпретация, изпълнение (на роля): ~e role интерпретация на роля

interpretačn|í, -í, -í 1. интерпретаторски; който се отнася до интерпретация: ~í způsoby начини на интерпретация 2. изпълнителски, интерпретаторски: ~í umění изпълнителско, интерпретаторско изкуство

interpret|ovat, -uji/разг. -uju неск. и св. (koho, co) 1. интерпретирам, тълкувам/изтълкувам: ~ovat starý text тълкувам/изтълкувам стар текст 2. изпълнявам/изпълня: ~ovat roli изпълнявам/изпълня роля; ~ovat Mozarta изпълнявам/изпълня Моцарт

interpunkce, -e ж. език. пунктуация: zásady ~e принципи на пунктуация; správná, chybná ~e правилна, погрешна пунктуация

interpunkčn|í, -í, -í език. пунктуационен: ~í znaménka препинателни знаци; ~í chyba грешка в пунктуацията, пунктуационна грешка

interregnum [-re-/ré-], -a ср. междуцарствие: v době ~a по време на междуцарствие; politické ~um прен. политическа, правителствена криза

interrupce, -e ж. мед. аборт; изкуствено прекъсване на бременност

interrupčn|í, -í, -í мед. който се отнася до аборт; до изкуствено прекъсване на бременност; ~í komise комисия, която преценява дали да се даде разрешение за изкуствено прекъсване на бременност

interval, -u м. интервал, промеждутък, пауза: časový ~ промеждутък от време; v krátkých

- ~ech с (на, през) малки интервѐли; муз. интервѐл; мат. интервѐл
- intervenc|e, -e ж.** 1. ходатѐйство: **udělat (něco) na něčí ~i** направя (нѐщо) по нѐчие ходатѐйство 2. *икон.* интервенция: **státní cenová ~e** държавна ценова политика 3. *полит.* интервенция, намѐса: **ozbrojená ~e** въоръжена интервенция, въоръжена намѐса
- intervenčn|í, -í, -í 1.** интервенционен: **státní ~í akce** интервенция от страна на държава 2. интервѐнтски: **~í vojsko** интервѐнтска войска, армия; **~í mocnosti** държави, които извършват интервенция
- interven|ovat, -uji/разг. -uju нескв. и св. 1.** (*za koho, za co u koho*) ходатѐйствам (*за някого, за нещо пред някого*) 2. *полит.* интервенирам; намѐсвам се/намѐся се; осъществявам/осъществѐя интервенция: **~ovat diplomaticky** интервенирам по дипломатически път
- intervent, -a м.** интервѐнт: **válka ~ů** война с интервѐнти
- inter|view [-vjú] нескл. ср.и -viewu [-vjúvu] м.** интервю: **požádat o ~view** пойскам интервю; **poskytnout ~view** дам интервю; **mít ~view (s někým)** интервюйрам (някого); взѐмам интервю (от някого)
- interview|ovat [-vjúo-], -uji/разг. -uju нескв. и св. (koho)** интервюйрам (*някого*): **~ovat spisovatele** интервюйрам писател
- interviz|e, -e ж. остар.** интервизия
- intimit|a [-ty-], -y ж.** 1. интимност, задушѐвност: **~a rodinného krbu** домашен уют; **porušit ~u** нарушѐ интимността 2. *мн.* **intimit|y разг.** интимни неща
- intimně [-ty-] нар.** интимно, задушѐвно: **rozmlouvat ~** разговѐрям интимно, задушѐвно
- intimn|í [-ty-], -í, -í 1.** интимен, близък, задушѐвен: **~í přítel** интимен, близък, доверен приятел; **~í tón** интимен тѐн; **~í rozhovor** интимен разговор; **~í život** интимен живѐт; **~í lyrika лит.** интимна лирика 2. интимен, любовен: **~í spojení** интимна връзка; **~í vztah** интимно отношение
- intimnost [-ty-], -i ж.** 1. интимност, задушѐвност: **~ domova** домашен уют 2. *обикн. мн.* **intimnost|í, -í** интимности: **nepřipustila ~i** тя не допу̀сна интимности, интимничене
- intonac|e, -e ж. 1.** муз. интонация: **~e klarinetu** интонация на кларинѐт 2. *език.* интонация, мелодика: **~e řeči** интонация на речта; **veršová ~e** мелодика на стиха; **zpěvná ~e** напѐвна интонация; **stoupavá, klesavá ~e** *език.* възхо-
- дѐща, низходѐща интонация; **větná, slovní, slabičná ~e** изречѐнска, слѐвна, срѐчкова интонация
- intonačn|í, -í, -í 1.** муз. интонационен: **~í kadence** интонационна кадѐнца 2. *език.* интонационен: **~í schéma** интонационна схема
- inton|ovat, -uji/разг. -uju нескв. и св. (-; со) муз.** интонйрам: **~ovat správně, falešně** интонйрам правилно, фалшиво; **~ovat píseň** интонйрам пѐсен
- intoxikac|e, -e ж. мед.** интоксикация
- intrád|a, -y ж. муз.** встъплѐние, интрада: **zvучné ~y** звучни интради
- intransitiv|um [-tý-], -a ср. език.** непрѐходен глагол
- intrik|a, -y ж.** интрига: **strojit, dělat ~y** правѐя интриги; интригантствам; **politické ~y** политически интриги; **být obětí ~y** жѐртва съм на интрига
- intrikán, -a, intrikář, -e м.** интригант: **bezohledný ~** безоглѐден интригант; **političtí intrikáři** политически интриганти
- intrikán|ka, -y, intrikářk|a, -y ж.** интригантка
- intrikánsk|ý, intrikářsk|ý, -á, -é** интригантски: **~ý člověk** интригант
- intrikánstv|í, intrikářstv|í, -í ср.** интригантство: **politické ~í** политическо интригантство
- intrik|ovat, -uji/разг. -uju, по-рядко intrikař|ít, -ím нескв. (s kým; proti komu)** плѐта интриги (*с някого; против някого*)
- introdukc|e, -e ж.** интродукция, встъплѐние, въведение и муз.
- introspekce, -e ж. псих.** интроспекция, самонаблюдѐние
- intuic|e, -e ж.** интуиция: **spoléhat na svou ~i** облягам се на интуицията си; **šťastná ~e** щастливо прозрѐние; **umělecká, básnická ~e** артистична, поетична интуиция
- intuitivn|í [-ty-/tý-], по-рядко intuičn|í, -í, -í** интуитивен: **~í poznání** интуитивно познѐние; **~í dar, ~í nadání** надарѐност с интуиция
- intuitivnost [-ty-/tý-], -i ж.** интуитивност
- inu междум. 1.** е, амй (*изразява колебливо и неохотно съгласие или отказ*): **~, co dělat?** ѐ, каквѐ да се правѐи? 2. е, а, ах (*изразява учудване, смѐйване, огорчение*): **~, je to možné!** амй възможно е! 3. и така (*посочва очевидност или неизменност на това, което следва*): **~ tak** и така; **~, nejde to** амй не мѐже така; амй не стѐва така
- invalid|a, -y м.** инвалид: **válečný ~a** инвалид от войната; **dělničtí ~é** професионални инвалиди

invalidit|a [-dy-], -y *ж.* инвалидност, нетрудоспособност; **trvalá ~a** трайна инвалидност, нетрудоспособност; **úplná ~a** пълна инвалидност, нетрудоспособност; **částečná ~a** частична инвалидност, нетрудоспособност; **pro ~u** по/поради инвалидност; по/поради нетрудоспособност; **stupeň ~y** степен на инвалидност, на нетрудоспособност; **pojištění pro případ ~y** осигуровка за инвалидност, за нетрудоспособност

invalidní|í, -í, -í инвалиден: **~í voják** военен инвалид; инвалид от войната; **~í důchod** пенсия по инвалидност; пенсия по болест

invalidovn|a, -y *ж.* инвалиден дом; дом за инвалиди

invaz|e, -e *ж.* инвазия, нашествие, нападение, десант

invazivn|í [-zi-/z-í-], -í, -í *мед.* инвазивен; който включва проникване в организма

invazní|í, -í, -í *воен.* инвазиоен, десантен: **~í armáda** десантна армия; **~í operace** десантна операция

invektiv|a [-ty-/tý-], -y *ж.* инвектива, оскърбление, хула, нападка: **bezohledná ~a** безогледна нападка; **osobní ~y** лични нападки

invenc|e, -e *ж.* инвенция, находчивост, изобретателност; творческо въображение; фантазия: **básnická ~e** поетическа инвенция, вдъхновение; **technická ~e** техническа инвенция, изобретателност

inventarizac|e, i-e *ж.* инвентаризация, инвентаризирам

inventarizačn|í, -í, -í инвентаризациоен: **~í práce** инвентаризация

inventariz|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со; -)* инвентаризирам (*нещо*); правя/направя инвентаризация (*на нещо*)

inventárn|í, -í, -í инвентарен: **~í soupis** инвентарен опис; **~í cena** инвентарна цена; **~í číslo** инвентарен номер

inventář, -e *м.* 1. инвентар, опис: **dělat ~** правя опис, инвентаризирам; **podrobný ~** подробен опис 2. инвентар: **živý a mrtvý ~** жив и мъртъв инвентар; **hospodářský ~** стопански инвентар

inventur|a [-tu-/tú-], -y *ж.* инвентаризация: **dělat, provádět ~u** правя, провеждам инвентаризация; инвентаризирам; **zavřeno pro ~u** затворено поради инвентаризация

inventurn|í [-tu-], -í, -í инвентаризациоен: **~í oddělení** инвентаризационно отделение

inverz|e, -e *ж.* *език. геом. хим. метеор.* инверсия

inverzn|í, -í, -í инверсен, инвертиран, обратен, обрнат: **~í slovosled** *език.* обрнат словоред; **~í funkce** *мат.* обрнат функция; **~í film** *филм.* обрнатим фотолента; **~í teplota** *физ.* температурна, топлинна инверсия

investic|e [-ty-], -e *ж.* инвестиция, капиталовложение: **státní ~e** държавни инвестиции, капиталовложения; **stavební ~e** строителна инвестиция, капиталовложение в строителството; **~e pro zemědělství** инвестиции, капиталовложения за земеделието; **~e na zdravotnictví** инвестиции, капиталовложения в здравеопазване

рбота, добра инвестиция, добро капиталовложение

investičn|í [-ty-], -í, -í инвестициоен; който се отнася за капиталовложения; **~í banka** инвестиционна банка; **~í plán** план за капиталовложения; **~í výstavba** капитално строителство; **~ kupón** инвестициоен бон

investigativní [-stygaty-/stygatý-], -í, -í който прави проучвания: **~í žurnalistika** проучваща, разследваща журналистика

investor, -a *м.* инвеститор: **hlavní ~** главен инвеститор; **přímý ~** пряк инвеститор

invest|ovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. (со; -)* инвестирам; правя/направя капиталовложения, инвестиции; влагам/влѳжа капитал: **~ovat pe- ně do někoho něco** *разг.* инвестирам в някого нещо; заемам на някого нещо с надежда за някаква бъдеща компенсация, придобивка

inzerát, -u *м.* обява, обявление в печата: **dát ~ do novin** дам обява във вестниците

inzerč|e, -e *ж.* „малки обяви“; обяви в печата, обявяване в печата: **zakazovat ~i** забранявам обявяването в печата

inzer|ovat, -uji/разг. -uju *несв. (-; со)* обявявам в печата; давам обява: **~ovat prodej knih** обявявам в печата продажба на книги

inzertn|í, -í, -í рекламен; който се отнася до обява в печата: **~í kancelář** рекламно бюро; **~í část, ~í rubrika** отдел, рубрика за обяви и реклами

inzulin [-li-/lí-], -u *м.* 1. *биол.* инсулин 2. инсулин (*лекарство*)

inzulinový [-li-/lí-], -á, -é инсулинов: **~á injekce** инсулинова инжекция; **~á léčba** лечение с инсулин

inženýr, -a *м.* инженер: **báňský ~** мѳнен инженер; **hutní ~** инженер-металург; **stavební ~** строителен инженер; **strojní ~** машинен инженер;

~ **chemie** инженер-химик; **hlavní** ~ главен инженер; **inženýři lidských duší** *прен.* инженери на човешките души (*писатели*)

inženýrka, -у *ж.* жена-инженер; инженерка

inženýrský, -á, -é инженерен, инженерски: ~ý **titul** инженерска титла

inženýrství, -í *ср.* инженерно дело; инженерство: **stavební** ~í строително инженерство; **studovat strojní** ~í следвам машинно инженерство

ion [jon / jón], **ion**[t [jont / jónt], -tu *м. хим. физ.* йон: ~ **s kladným nábojem** йон с положителен заряд, катион; ~ **se záporným nábojem** йон с отрицателен заряд, анион

ionizace [jony-], -e *ж. хим. физ.* йонизация

ionizační [jony-], -í, -í йонизационен, йонен: ~í **záření** йонно излъчване

ionosféra [jono-/jóno-], -у *ж. метеор.* йоносфера

iónský [jó-], **jónský**, -á, -é йонийски, йонически: **Iónské moře** Йонийско море; ~ý **sloh** йонийски стил; ~á **filozofie, škola** йонийска, йоническа философия; йонийска, йоническа школа; ~á **stupnice** муз. йоническа тоналност, гама

iont *вж. ion*

iontoforéza, -у *ж. мед.* йонофореза

iontový [jo-], -á, -é *хим. физ.* йонен, йонов; който се отнася до йон: ~á **teorie** *хим.* теория на йона; йонна теория; ~é **krystaly** йонови кристали; кристални йони

iracionalistický [-ty-], -á, -é *филос.* ирационалистичен, ирационалистически: ~á **filozofie** ирационалистична философия

iracionalita, -у *ж.* ирационалност

iracionálně *нар.* ирационално

iracionální [í, -í, -í ирационален: ~í **jev** ирационално явление; ~í **síla** ирационална сила; ~í **bytosť** ирационално същество; ~í **čísla** *мат.* ирационални числа

iracionálno, -a *ср. книж.* ирационално: **upadnout v** ~o изпадна в ирационалност; **hranice** ~a граници на ирационалното

iradiace [-dy-], -e *ж. 1. мед. физиол. псих.* ирадиация **2.** облъчване (*главно с ултравиолетови лъчи*)

ireální [í, -í, -í иреален, нереален: ~í **stav** иреално, нереално състояние; ~í **podmínková věta** *език.* нереално условно изречение

iridiový [-řidy-/řídy-], -á, -é *хим.* иридиев; който се отнася до иридий

iridium [-řidy-/řídy-], -a *ср. хим.* иридий (Ir)

irigátor, -u *м. мед.* иригатор

irit[ovat, -uji]/разг. -uju *несв. (koho, co)* *книж.* дразня, раздразням, разгневявам: ~ovat **poznámkami (někoho)** дразня със забелжки (някаго)

ironický [-ny-], -á, -é ироничен: ~ý **tón** ироничен тон; ~á **poznámka** иронична забелжка; ~é **užití slova** иронична употреба на дума

ironie [-ny-], -e *ж.* ирония: **bodavá, kousavá** ~e бодлива, хаплива ирония; **trpká** ~e горчива ирония; ~e **osudu** ирония на съдбата

ironik [-ny-], -a *м.* любител на иронията; който обича да си служи с ирония

ironiz[ovat, -uji]/разг. -uju *несв. 1.* говоря иронично **2.** (*koho, co*) иронизирам (*някаго, нецо*): ~ovat **své protivníky** иронизирам противниците си

ischemický, -á, -é *мед.* исхемичен: ~á **nemoc** исхемична болест

ischias [-schi-], -u *м.* ишиас

islám, -u *м.* ислям, мюсюлманство, мохамеданство

islámský, -á, -é ислямски, мюсюлмански, мохамедански: ~é **náboženství** мохамеданска религия; ~ý **chrám** мюсюлмански храм

italský *нар. 1.* италиански; по италиански **2.** на италиански език

italský, -á, -é италиански: ~ý **jazyk** италиански език

italština, -у *ж.* италиански език, италиански

iterativní [-ty-/tý-], -í, -í *език.* итеративен, повторителен, многократен: ~í **sloveso** итеративен, многократен, повторителен глагол

iterativum [-tý-], -a *ср. език.* итеративен, многократен, повторителен глагол

izobara, -у *ж. метеор. физ. хим.* изобара

izoglosa, -у *ж. език.* изоглоса

izolace, -e *ж. 1.* изолация, уединение: **politická, hospodářská** ~e политическа, икономическа изолация; **dostat se do** ~e изпадна, окажа се в изолация **2.** изолатор, бокс, изолационна стая: **chorý nakažlivou chorobou leží na** ~í болният от заразна болест лежи в изолационно отделение **3.** кърцер, изолатор **4. expr.** изолация **5. техн.** изолация: **tepelná** ~e топлинна изолация; **zvuková** ~e звукова изолация

izolacionista [-ny-], -у *м.* изолационист

izolacionism[us [-ny-], **izolacionism**[us [-nyz-], -u *м.* изолационизъм: **hospodářský, politický** ~us икономически, политически изолационизъм

izolačka, -у *ж. 1. жарг.* отделено място; изо-

латор: **~a v nemocnici** изолация, изолационно отделение, бокс в болница; **~a ve vězení** кáрцер, изолатор, отделна килия (*в затвор*)
2. изолационен павилион
izolační, **-í**, **-í** изолационен: **~í politika** политика на изолация; **~í pavilón v nemocnici** изолационен павилион в болница; **teplná, zvuková ~í hmota** *строит. и техн.* вещество за топлинна, за звукова изолация; **~í páska, ~í tkanice** *електр.* изолаторбанд, изолационна лента; **~í typ jazyka** *език.* изолатор тип езичи
izolátor, -u *м.* изолатор; изолационен материал: **porcelánový ~** *електр.* порцеланов изолатор
izolovaně *нар.* изолаторно, обособено, самостоятелно: **žít ~** живеть затворено, изолаторно
izolovaný, **-á**, **-é** изолаторан, затворен, обособен, единичен, отделен: **~ý jev** изолаторно явление; **~ý fakt** изолаторан факт; **~á samohláska** *език.*

единичен вокал; **~ý kabel** изолаторан кабел; **~ý vězeň** изолаторан затворник
izolovat, -uji/разг. -uju *несв. и св. 1. (koho, co; od koho, od čeho)* изолаторам, отделям/отделя (*някого, нещо, от някого, от нещо*) **2.** *спец.* изолаторам: **~ovat prvek** *хим.* изолаторам елемент; **~ovat tepelně, zvukově** изолаторам топлинно, звуково; **~ovat elektrický vodič** изолаторам електропроводник
izomer, -u *м. хим.* изомер: **strukturní ~** структурен изомер; **jaderný ~** ядрен изомер
izomerie, **-e** *ж. хим.* изомерност
izomorfi, **-e** *ж.*, **izomorfizmus, izomorfismus** [-iz-], **-u** *м. минер. хим.* изоморфизъм
izotop, -u *м. физ. хим.* изотоп: **radioaktivní ~y** радиоактивни изотопи; **~ uranu** изотоп на уран
izotopický, izotopový, **-á**, **-é** изотопен: **~á laboratoř** лаборатория за работа с изотопи
izraelit, **-a, -u** *м.* израилтянин, юдей

J

j, J **1.** *чешиятъ съгласен звук [j] и буквата j, която го обозначава* **2.** [jé] и **jé** *нескл. ср. название на съгласния звук [j] и на буквата j*: **vyšlovit j** произнеса j; **napsat malé j, velké J** напиша малко j, главно J
já **I.** *местоим. за 1. ед. (род. mne, mě; дат. mně, mi; вин. mne, mě; предл. o mně; твор. mnou)* **1.** аз (мѐн/мѐне, ме, ми): **neboj se mne/mě** не се бой от мѐн; **mně se to líbí** на мѐне **тѐмѐмѐнѐ**
za mě (dělejte si, co chcete) ... всѐ ми е еднѐ (правѐте, каквѐто щѐте) **2.** *обикн. mi (за заинтересованост на говорещото лице от действието – т.нар. дателен етичен)* **jsi mi**
šípku оставѐте ме на мирѐ! каквѐ ми ги приказвате!
já **II** *нескл. ср. книж. аз: mé vlastní ~* мѐето собствено аз
jablečný, **-á**, **-é** ябълчен; ябълков: **~é víno** ябълково вино
jablíčko, **-a** *ср. 1. често експр. умал. ябълка,*
румено като ябълка; těšínská ~a празни утешѐния, празни обещания; трай, кѐнѐ, за зелѐна трѐва **2.** предмет, подѐбен на ябълка: **rajské ~o** домѐт

jablko, *разг. jabko*, **-a** *ср. 1.* ябълка (*плод*)
~o *падѐ по-далѐч от дървѐто; ~o sváru* ябълката на раздѐра; **kousnout do kyselého, trpkého ~a** заловѐ се за нѐщо неприятно **2.** предмет, подѐбен на ябълка: **rajské ~o** домѐт; **granátové jablko** *нар. (плод); Adamovo ~o* анат. адѐмова ябълка; **říšské ~o** скиптър (*символ на държавната власт заедно с короната и жезъла*)
jablkový, **-á**, **-é** ябълков, от ябълки: **~ý kompot** компѐт от ябълки; **~ý koláč** *готв.* сладкиш с ябълки; ябълков пѐй; **~ závin** *готв.* щрудел
jabloň, **-ně** *ж. бот.* ябълково дървѐ, ябълка (Malus): **planá ~ň** дива ябълка; **štěpná ~ň** облагородѐна ябълка
jabloňový, **-á**, **-é** ябълков; кѐйто се отнася до ябълково дървѐ: **~ý květ** ябълков цвят
jadérko, jádýrko, **-a** *ср. умал. сѐмчица, ядчица, зрънцѐ*
jadernatý, **-á**, **-é** кѐйто е със сѐмки (*за плодове*); **~é ovoce** плод/плодовѐ със сѐмки
jaderný, **-á**, **-é** **1.** кѐйто е със сѐмки (*за плодове*) **2.** *физ.* ядрен: **~á fyzika** ядрена физика; **~á energie** ядрена, атомна енергия; **~á reakce** ядрена, атомна реакция; **~ý reaktor** ядрен, атомен реактор; **~é dělení** ядрено, атомно делѐние